

Aftale om flere uddannelsespladser på de videregående uddannelser i lyset af COVID-19

Politisk aftale mellem regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Konservative, Nye Borgerlige, Liberal Alliance og Alternativet.

Danmark står ligesom resten af Europa i en ekstraordinær situation som følge af COVID-19. En situation, der påvirker de tusindvis af unge, som havde planlagt at tage ud af landet eller arbejde i Danmark efter sommerferien.

Hvert år søger ca. 90.000 unge ind på de videregående uddannelser. Størstedelen af de unge bliver optaget. Cirka 8.000-10.000 kvalificerede ansøgere bliver imidlertid hvert år afvist pga. bl.a. pladsmangel.

Som følge af COVID-19 forventes flere unge end normalt at søge mod de videregående uddannelser. I forbindelse med kvote 2-optaget i marts søgte 8 procent flere ind på de videregående uddannelser. Hvis COVID-19 medvirker til ekstra søgning i samme omfang eller mere, er det ikke usandsynligt, at 10.000 ekstra unge vil ansøge om en studieplads ifm. sommeroptaget 2020.

Aftalepartierne ønsker, at der skal være flere pladser til rådighed, hvis mange unge søger ind denne sommer og det kommende år. Uddannelse er generelt en god investering for både den enkelte og samfundet. Derfor er der god fornuft i at sørge for, at uddannelsessystemet kan "opsuge" en betydelig del af de unge, der pga. COVID-19 for eksempel ikke kan tage ud af landet eller finde arbejde. Det kan bidrage til at imødegå en potentiel udfordring med ungdomsledighed.

Allerede i dag er der dog mange uddannelser, der har ledige pladser. I 2019 var mere end 10.000 pladser ledige efter kvote 1-søgningen d. 5. juli. Aftalepartierne er enige om at opfordre de unge til i denne særlige situation at søge bredere, end de normalt ville gøre. Det gælder både i forhold til forskellige uddannelser inden for de unges interessefelt og i forhold til forskellige geografiske udbudssteder i landet. Aftalepartierne er således enige om, at en bredere søgning er et væsentligt succeskriterie for, at optaget på de videregående uddannelser øges.

Aftalepartierne mener derudover, at de videregående uddannelsesinstitutioner har et særligt ansvar for at løfte deres samfundsopgave og oprette flere relevante studiepladser, når flere forventeligt søger mod uddannelserne. Aftalepartierne noterer sig i den forbindelse, at uddannelsesinstitutionerne modtager aktivitetstilskud, hvor antallet af studerende og tilskuddene følges ad.

Aftalepartierne er samtidig enige om, at der er brug for at tage ekstraordinære politiske initiativer for at undgå, at mange kvalificerede unge får afslag på en studieplads.

Aftalepartierne ønsker derfor, at der oprettes i alt 5.000 ekstra studiepladser i 2020 og 2021.

De ekstra pladser kommer oveni de i forvejen ca. 10.000 ledige pladser, der typisk er hvert år. Samlet set vil de politisk prioriterede pladser således bidrage til, at i størrelsesordenen 15.000 uddannelsespladser på tværs af landet i de kommende år forventeligt vil være tilgængelige for de flere unge, der søger mod de videregående uddannelser.

Ekstraordinær COVID-pulje til særligt samfundsrelevante uddannelser

Aftalepartierne finder det afgørende, at der etableres flere studiepladser, hvor der er brug for kvalificeret arbejdskraft. Derfor ønsker partierne, at uddannelsesinstitutionerne øger kapaciteten med ca. 4.500 pladser på uddannelser, hvor de studerende efterfølgende har gode beskæftigelsesmuligheder og ingen overledighed blandt dimittender fra uddannelsen. Konkret ønsker aftalepartierne, at der prioriteres flere pladser inden for områder som teknologi og it, hvor erhvervslivet efterspørger kvalificeret arbejdskraft, ligesom partierne ønsker, at der prioriteres flere pladser på uddannelser, der kan bidrage til at skabe vækst i dansk økonomi. Derudover ønsker partierne, at uddannelsesinstitutionerne i bred forstand prioriterer uddannelser, der kan understøtte den grønne omstilling og bidrage til realisering af 70-procentsmålsætningen.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at en række videregående uddannelsesinstitutioner på tværs af landet og forskellige uddannelses typer tildeles et COVID-19-særtilskud på samlet set 155 mio. kr. til hurtig og ekstraordinær etablering af flere uddannelsespladser. Midlerne skal anvendes i 2020 og 2021 og kommer oven i de almindelige uddannelses tilskud. Aftalepartierne noterer sig, at et meroptag på 5.000 ekstra studerende derudover vil medføre uddannelses tilskud i størrelsesordenen godt 250 mio. kr. årligt til de videregående uddannelser.

Ovenstående er udgangspunktet for uddannelsesinstitutionernes etablering af pladser. Fordelingen af midlerne til uddannelsesinstitutionerne tager afsæt i en række kriterier:

- Der tilgodeses særligt uddannelsesinstitutioner, der typisk har markant flere kvalificerede ansøgere end uddannelsespladser, og hvor der derfor er et fornuftigt potentiale for at øge optaget.
- Midlerne fordeles direkte til institutionerne efter intervaller – primært efter antal kvalificerede afviste ansøgere, om end der samtidig tages hensyn til,

at de ekstra uddannelsespladser fordeles i hele landet og bredt blandt forskellige uddannelsessteder.

- Der fokuseres på uddannelser, hvor mindst halvdelen af dimittenderne typisk finder job i den private sektor, hvor efterspørgslen forventes at være størst de kommende år.
- Der fokuseres på uddannelser, hvor der er gode beskæftigelsesmuligheder, og hvor uddannelsesinstitutionerne har mulighed for at øge optaget. Fordelingen er således målrettet ikke-dimensionerede uddannelser.

Aftalepartierne har en ambition om en god balance i uddannelsespladserne på tværs af Danmark. Mindst halvdelen af de nye uddannelsespladser placeres uden for Hovedstaden, således at øvelsen i sig selv understøtter en bedre geografisk fordeling af uddannelsespladser i Danmark.

Aftalepartierne noterer sig i den forbindelse, at fordelingen af COVID-19-særligtstilskuddet understøtter en bedre geografisk balance, således at en større andel af studiepladserne bliver placeret på uddannelsessteder uden for Hovedstadsområdet.

Desuden afsættes 10 mio. kr. til flere uddannelsespladser på udvalgte områder på baggrund af dialog med uddannelsesinstitutionerne.

Aftalepartierne ønsker, at de ekstra uddannelsespladser skal føre til øget optag. Derfor er udmøntningsmodellen sammensat sådan, at uddannelsesinstitutionerne får en ekstra 'bonus', hvis de ekstra pladser resulterer i tilsvarende øget optag. Alle uddannelsesinstitutioner uanset geografisk placering får midlerne med det samme og kan beholde halvdelen af det fulde beløb, når der er etableret de respektive andele af de ca. 4.500 ekstra studiepladser. Den resterende del af midlerne kan beholdes af den enkelte institution, såfremt de ekstra pladser faktisk resulterer i et øget optag. Udbudssteder uden for de fire store byer kan beholde tre fjerdedele af midlerne uanset optag. Det er således op til uddannelsesinstitutionerne at etablere uddannelsespladserne, hvor potentialet for at øge optaget er størst samtidig med, at der tages hensyn til de politisk prioriterede ønsker.

I lyset af den ekstraordinære COVID-19-situation er aftalepartierne enige om, at uddannelsesinstitutionerne skal oprette så mange af de 5.000 pladser som muligt i 2020. Aftalepartierne vil følge udviklingen i søgning og sommer- og efteroptaget i 2020, vinteroptaget 1. halvår 2021 og sommeroptaget 2021.

Aftalepartierne noterer sig derudover, at regeringen vil give få udvalgte dimensionerede uddannelsesudbud uden for Hovedstaden, der generelt klarer sig bedre på arbejdsmarkedet, mulighed for et begrænset meroptag.

Aftalepartierne har en særlig bekymring for studiestarten i efteråret 2020. En tryk og god studiestart er afgørende for at fastholde de studerende på uddannelserne og understøtte, at de trives. Partierne opfordrer derfor uddannelsesinstitutionerne til at afholde studiestartsaktiviteter – både faglige og sociale – så de studerendes trivsel og en god faglig start på studierne understøttes bedst muligt. Aftalepartierne noterer sig, at uddannelses- og forskningsministeren tager initiativ til dialog med uddannelsesinstitutionerne om vigtigheden af en tryk og god studiestart i lyset af COVID-19. Aftalepartierne vil desuden følge udviklingen i frafaldet på de videregående uddannelser.

Ambition om 500 flere studiepladser på velfærdsuddannelser målrettet den offentlige sektor

Det danske velfærdssamfund er afhængigt af veluddannet arbejdskraft. Derfor er offentlige velfærdsuddannelser som fx sygeplejerske-, jordemoder- og pædagoguddannelserne – og mange andre velfærdsuddannelser – helt centrale for at kunne levere god velfærd i kommuner og regioner.

Aftalepartierne har en ambition om, at optaget på velfærdsuddannelserne skal øges med omkring 500 studiepladser i 2020 og 2021. De ekstra studiepladser skal etableres i dialog mellem uddannelsesinstitutioner, staten, kommuner og regioner. Aftalepartierne noterer sig i den forbindelse, at uddannelses- og forskningsministeren aktivt afsøger mulighederne for at øge antallet af praktikpladser hos offentlige aftagere. Uddannelses- og forskningsministeren inddrager relevante faglige organisationer.

Der afsættes derudover som en del af COVID-19-særtilskudet 35 mio. kr. til at understøtte særlige indsatser, som kan bidrage til at skabe flere studiepladser på velfærdsuddannelser uden for de store byer.

Bedre vejledning om uddannelsesmuligheder

For at hjælpe de unge uddannelsessøgende bedst muligt i den nuværende situation – herunder i forhold til at søge bredere i deres uddannelsesvalg – er aftalepartierne enige om at give ansøgerne endnu bedre vejledning og information om deres uddannelsesmuligheder.

Der afsættes derfor 10 mio. kr. til en ekstraordinær COVID-19-vejledningsindsats. Indsatsen indebærer, at vejledningskapaciteten hos Studievalg Danmark øges markant. Samtidig vil der i løbet af sommeren ske en særskilt og direkte opsøgende vejledning til ansøgere, der ifm. sommeroptaget-2020 får afslag pga. manglende plads på uddannelsen sådan, at denne gruppe kan få direkte information og vejledning om, hvor der er ledige studiepladser.

Aftalepartierne noterer sig desuden, at der gennemføres en forbedring af den digitale vejledning på www.uddannelsesguiden.dk. I denne forbindelse vil der blive lagt særligt vægt på tilgængelighed og muligheder for unge, der er i tvivl om deres uddannelsesvalg.

Fuld tildeling af resultattilskud i ét år som følge af COVID-19

Der er fra 2019 indført et nyt bevillingssystem for de videregående uddannelser, som bl.a. indeholder to resultattilskud, der ydes til institutionerne på baggrund af 1) de studerendes studietid og 2) de studerendes beskæftigelse efter endt uddannelse. Resultattilskuddene udgør hver især op til ca. 4 pct. af de samlede uddannelsesstilskud.

Aftalepartierne er i lyset af den særlige COVID-19-situation enige om at suspendere de to resultattilskud midlertidigt i ét år således, at uddannelsesinstitutionerne ikke påvirkes unødigt. Institutionerne vil derfor modtage det fulde resultattilskud for de berørte studerende.

Aftalepartier anerkender desuden, at der er risiko for, at studietiden for studerende, der er under uddannelse i 2020, risikerer at blive forlænget som følge af COVID-19. Partierne er derfor enige om, at opgørelsen af studietidstilskuddet suspenderes for 2020-studerende, således at alle institutioner opnår fuldt studietidstilskud for de pågældende studerende.

Opgørelsen af beskæftigelsestilskuddet suspenderes ligeledes, således at der beregnes fuldt beskæftigelsestilskud for de dimittendårgange, som opgøres på arbejdsmarkedet i årene 2020/2021.
